

INSTITUTIONEN FÖR GLOBALA STUDIER

Institutionen för globala studier

Joakim Berndtsson

Vice prefekt, utbildningsansvarig

utbildningsansvarig@globalstudies.gu.se

Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen

Åtgärdsplan efter utbildningsutvärdering med extern granskning, Internationella relationer (IR) och Globala utvecklingsstudier (GUS)

Under perioden april 2018 till mars 2019 har utbildningarna i Internationella relationer och Globala utvecklingsstudier genomgått utbildningsutvärdering med extern granskning. Den 7 november 2018 genomfördes ett uppstartsmöte med representanter för bedömargruppen och utbildningarnas koordinatörer (utbildningsledare). Efter detta lämnades en del kompletterande material till det underlag som bedömargruppen fått tillgång till. Den 5 februari 2019 genomfördes ett platsbesök och gruppen träffade representanter för utbildningarnas olika delar, studenter samt institutions- och utbildningsledning. Den 21 mars 2019 mottog institutionen bedömargruppens utlåtande (V 2018/744). Utlåtandet och de kommentarer och föreslagna åtgärder som där framkommer har diskuterats i institutionens olika organ samt i de aktuella lärarlagen. Institutionen är positiv till bedömargruppens omfattande feedback och många konstruktiva förslag till utveckling och förbättring. Utbildningarna har granskats gemensamt och av samma grupp, men kommentarer och åtgärder redovisas delvis separat nedan.

För institutionen,

Joakim Berndtsson

Vice prefekt, utbildningsansvarig

Del 1. Kommentarer till rekommendationerna

Institutionen finner rekommendationerna om förbättringar mycket värdefulla och som något som kan användas för att stärka redan pågående utvecklingsarbete. Flera av synpunkterna kan sägas vara redan identifierade områden för eventuella förändringar. Lärarlaget i Internationella relationer har också initierat ett arbete med att utveckla ett förslag till ett kandidatprogram i Internationella relationer. Samtidigt pågår ordinarie kursutvecklingsarbete, varför processerna överlappar något. Kommentarer och åtgärder som följer har diskuterats i lärarlagen under ledning av utbildningsledarna för Internationella relationer respektive Globala utvecklingsstudier. Rubrikerna 1-5 följer bedömargruppens förslag så som de sammanfattas i slutet av gruppens utlåtande.

1. Försök etablera än mer specifika identiteter för IR respektive GUS

Bedömargruppen menar att det finns behov av att göra en översyn för att säkerställa att kurser inte överlappar allt för mycket mellan IR och GUS. Bedömargruppen skriver:

Då det finns starka skäl att fortsätta betona den kritiska ansatsen även på IR-kursen utifrån institutionens forskningskompetens på området så är det viktigt att dessa kurser fokuserar på andra frågor än utvecklingspolitik. Eftersom GUS i så stor utsträckning hanterar faktorer som hegemonisk världsordning, det postkoloniala arvet och politisk ekonomi, kanske IR kan hantera dessa frågor mer översiktligt men lägga huvudsakligt fokus på andra ämnen och teorier. Vi föreslår att profileringen av IR-ämnet måste tillåta sig att också ta upp områden som också förekommer på andra institutioner på Universitetet, som till exempel global demokratisering och regionala institutioner.

Kommentar IR/GUS: Utbildningsledarna inom GUS och IR har haft ett initialt möte (2019-04-12) för att gemensamt komma fram till åtgärder. Det finns som bedömargruppen säger ett visst överlapp mellan andra delen av IR1112 och den första delen av US1213, med delvis samma litteratur. Utbildningsledarna är överens om att söka profilera dessa kurser för att säkerställa att de inte överlappar alltför mycket. Detta innebär att kursplaner, kursinnehåll och litteratur kommer att ses över. För US1213 gäller det att profilera en del av innehållet mot ett mer tydligt GUS-fokuserat innehåll. Det innebär i stort att utgångspunkt tas i utvecklingsbegreppet snarare än i säkerhetsbegreppet.

2. Tydliggör stegen för progression och specialisering

Bedömargruppen skriver: ”Inom IR-kurserna så finns det en ämnesmässig överlappning mellan den sista delkursen på termin 1 och de två delkurserna på termin 2 vilket gör att en tydlig progression måste säkerställas.”

Kommentar IR: Inom ramen för programplanering har påbörjats en diskussion kring att renodla kurs IR1112, för att skapa en 15 hp kring krig, fred och säkerhet, och en 15 hp kring IPE (Internationell politisk ekonomi) samt att även på fortsättningsnivå skapa separata kurser gällande dessa två temaområden. Utvecklingsarbetet avser också att göra mer utrymme för globala förändringsprocesser och nya aktörer. Den primära intentionen är således att denna

fråga hanteras inom ramen för programutveckling, men också den mer kortsiktiga kursutvecklingen inkluderar ett sådant arbete. Progression innefattar såväl innehållsmässig fördjupning, samt en fördjupning avseende metod och akademiskt förhållningssätt/akademiskt skrivande.

Bedömargruppen föreslår vidare att

GUS diskuterar lämpligheten i att arbeta på detta sätt och om det gör att de studenter som enbart läser grundkursen får en helhetsbild av den aktuella världsordningen. Det finns tydliga fördelar att istället inleda med en introducerande översyn – som också bör presentera de framsteg i fattigdomsbekämpning som har gjorts, samt hur privata aktörer idag förekommer och eventuellt följer riktlinjer om Corporate Social Responsibility – som sedan följs av mer specialiserade kurser. Där finns det mer möjligheter att problematisera bakgrunden till dagens situation, och föra en kritisk diskussion om utvecklingspolitikens utformning.

Kommentar GUS: Ett arbete har inletts inom GUS där lämpligheten av existerande ganska enkla struktur diskuteras. Första delkursen US1111 kommer ses över för att ge en klarare bild av dagens världsordning utifrån de olika perspektiv som presenteras. Kurslitteraturen kan ges en större historiskt fokus än vad som är fallet. Studenterna tar utgångspunkt i historiska perspektiv, men arbetar utifrån eget inhämtat material med dagens situation. Detta kan ev tydliggöras i kursguiden inför HT19. Progressionen, som idag består i att svårhetsgraden ökar med de utvecklingsdimensioner som presenteras på fördjupningsnivå, kommer att förtydligas vid en översyn och omstrukturering av samtliga kurser. En sådan översyn skall också identifiera ev ideologisk slagsida. Man kan tolka bedömargruppens kritik som att GUS skulle ha en politisk slagsida genom att främst lyfta fram strukturella och/eller postkoloniala perspektiv. Detta har föranlett en diskussion i lärolaget som kommer fortsätta under hösten 2019. Grundläggande kan vi dock konstatera att GUS är ett akademiskt kritiskt och reflekterade ämne som anlägger ett universellt kritiskt perspektiv, ofta med hög grad av självreflektion. När det är sagt är det oundvikligt att GUS bygger på studiet av utvecklingsfrågor där t ex snedfördelning, överutnyttjande av resurser, brister i tillhandahållande av hälsovård och utbildning är givna forskningsfält. Valet av dessa områden kan för några observatörer framstå som politiska.

3. Arbeta med helhetsintrycket

Bedömargruppen skriver:

Utifrån söktryck till grundkursen på IR så verkar det finnas starka skäl att överväga införandet av ett separat kandidatprogram, men utifrån hur få som fortsätter på B-nivå är det mer tveksamt. Vi förespråkar att utbildningsledarna strategiskt tänker "program" snarare än kurser (även på IR), och att det görs tydligt för studenterna på grundkursen vilka frågor som man fokuserar djupare på när man fortsätter på mer avancerad nivå. Detta arbete bör också ske i dialog mellan IR och GUS för att undvika överlappande teman på B-nivå. Till exempel så en tänkt skiljelinje gällande rollen av "fred" på GUS fokusera främst på förekomsten av inomstatliga konflikter och repression/folkmord, medan IR kan diskutera internationella konflikter och transnationell terrorism.

Kommentar IR: Ett arbete med att utveckla ett förslag till ett kandidatprogram i Internationella relationer har påbörjats under VT2019 och ett förslag kommer att presenteras för Utbildningsråd och Institutionsråd i maj 2019. Vi är möjligen dock inte överens med bedömargruppen kring den tematiska skiljelinjen mellan IR och GUS avseende "fredsbegreppet". Vi menar att sk inomstatliga konflikter och "repression", är frågeställningar som ingår i Internationella relationer. Frågor som rör inomstatliga, eller intra-statliga, konflikter eller förtryck eller folkrättsliga brott såsom folkmord, är i högsta grad relevanta för Internationella relationer. I enlighet med åtgärderna som nämndes ovan, kommer eventuella överlappningar med GUS att ses över. Bedömargruppen noterar också det ofta stora tappet mellan kärn- och fördjupningskurser. Orsakerna till detta behöver undersökas. Det kan också vara så att ett program skulle lösa en del av dessa problem, då det skulle möjliggöra för studenter att planera långsiktigt. Bedömargruppen noterar också att det finns en del överlapp med de introducerande kurserna i Globala studier-programmet, varför det finns olika förkunskaper i studentgruppen. Det finns således risk för att kursinnehållet i IR1111 å ena sidan blir repetitivt för studenter som läser programmet och å den andra blir för avancerat för studenter för vilka IR1111 är den första kursen efter gymnasiet. En översyn behöver göras för att identifiera sådana eventuella överlapp eller risker.

Kommentar GUS: För GUS gäller att bortfallet under och mellan nivåerna är ganska lågt. Genom att informera om fördjupningskurserna under HT18 och genom att leverera mycket omtyckta kurser har andelen studenter som gått vidare ökat till över 50% läsåret 19/20. Ytterligare kan göras genom att lägga fast rutiner för information om fördjupningskurser under höstterminerna. Medan genomströmningen är relativt hög så är söktrycket för lågt. Mer bör alltså göras på rekryteringssidan. Här kan man också tillägga bedömargruppens kommentar att tänka "program" snarare än kurser. Frågan om att skapa program har därför också blivit aktuell för GUS och en dialog om samarbete med Humanekologi inletts under VT19. När det igen gäller profileringen så kommer GUS alltså att behandla freds- och säkerhetsfrågor, men i huvudsak ur ett utvecklingsperspektiv. Det betyder att GUS tar utgångspunkt i frågan om vilken utveckling som alstrar konflikt respektive fred samt när och på vilket sätt aktörer agerar utifrån ett säkerhetsperspektiv. På US1213 är detta en självklar utgångspunkt när utvecklingspolitiska dimensioner lyftas fram. Trots denna klara utgångspunkt som bör divergera från IRs perspektiv så finns det ändå anledning att se över konkreta överlapp mellan ämnena. Med en mer regelbunden dialog mellan utbildningsledarna kan dessa överlapp bli tydligare. Detta gäller även när det gäller överlapp med kandidatprogrammet i Globala studier där det finns en klar risk för överlapp mellan det ekonomiska innehåll och angreppssätt i US1112 och GS1112.

4. Introducera olika metoder redan i läskurserna

Bedömargruppen noterar att uppsatserna inte visar prov på tillräcklig metodologisk variation samt att kraven ökar i arbetslivet på att "kunna tolka och använda information baserad på data-insamling eller från generella indikationer", och föreslår att "frågan om tolkning också tas upp i litteraturseminarier och/eller studentuppgifter".

Kommentar IR: Undervisning i kvantitativa metoder bör öka och studenter bör även i andra kurser möta uppgifter som hanterar kvantitativa metoder och tolkning av stora databaser. De sk läskurserna behöver således i ökad utsträckning innehålla moment av hantering och tolkning av kvantitativa data, statistik och stora databaser.

Kommentar GUS: På sikt bör vi se över det metodologiska underlaget för den forskning som presenteras för studenterna på kärn- och fördjupningskurser. Utvecklingsforskningen har en metodologisk bredd som inte nödvändigtvis behöver reflekteras till fullo i kurserna, men förekomsten av olika metodologiska perspektiv bör ändå beaktas. Detta gäller inte minst förmåga att hantera och förstå kvantitativ och statistisk forskning. Kurserna tar ofta avstamp i sådan forskning medan analys och ev. kritik bygger på kvalitativa och hermeneutiska perspektiv. Det ändamålsenliga i detta angreppssätt bör diskuteras i lärarlaget.

5. Utnyttja utbildningssamordning och lärarlag

Bedömargruppen skriver:

Bedömargruppen föreslår också att utbildningsledare och studierektor med jämna mellanrum gör en inventering av lärarlagets sammansättning, och diskuterar mer långsiktiga strategier gällande hur olika kompetenser kan kompletteras från år till år.

Kommentar IR: Vi instämmer och menar att det finns behov överlag över att fundera över nya sätt att möta krav kring långsiktig kompetensförsörjning och rekrytering. Detta arbete har påbörjats, men kräver dialog mellan utbildningsledare och institutionsledning.

Kommentar GUS: Vi arbetar med att etablera rutiner i lärarlaget för långsiktigt arbete med kursinnehåll, litteratur och pedagogisk utveckling. Vi har under läsåret 18/19 anställt två nya lektorer med anknytning till GUS och utvecklingsforskning. Detta har redan skapat stabilitet i lärarlaget och vi ser fram emot kontinuitet när ytterligare en lektor är på plats.

Bedömargruppen menar vidare att det finns skäl att se över kurslitteratur för att ”säkerställa aktualitet och en jämn könsfördelning”.¹

Kommentar IR: En sådan genomlysning ska göras av alla kursansvariga. Samtidigt vill vi poängtera att det kan finnas särskild anledning såväl innehållsmässigt som pedagogiskt för studenter att ta sig an klassisk litteratur inom ett visst område, alternativt grundlitteratur. Vidare menar vi att litteraturen måste innehålla klassiska verk och att vi behöver undervisa inom det som är ”kanon”. Samtidigt måste vi också lyfta de röster som inte hörs eller syns och därför skall ett arbete initieras för att säkerställa att fler perspektiv (t ex gender, postkolonialism, det globala syd) synliggörs på våra kurser.

Kommentar GUS: En av utvecklingsforskningens hörnstenar är att lyfta fram marginaliserade grupper baserat på t ex etnicitet, religion och förstås kön. Samtidigt har forskningen historiskt haft tydlig dominans av vita män från den kristna kulturfären vilket till viss del avspeglas i kurslitteraturen. Då vi idag ser en större jämlikhet kommer en uppdatering till viss del råda bot på problemet. Över lag behövs alltså en aktiv uppmärksamhet på bl a kön. På första delkursen US1111 som går igenom utvecklingsdiskurser kommer artiklar som berör gender i utvecklingsforskningen att lyftas in för att skapa en grundläggande medvetenhet kring utveckling som ”gendered”. När det gäller aktualitet har alla kursansvariga uppmanats att se över möjligheter till uppdatering inför läsåret 19/20.

---

¹ I bedömargruppens rapport behandlas denna och nedanstående punkt under samma rubrik som utbildningssamordning och lärarlag. I åtgärdsplanen följer vi denna struktur.

Bedömargruppen framhåller slutligen: ”Då studenterna nämnde att möjligheterna till förändring av pedagogiken upplevs vara störst när en ny lärare kommer in på en kurs, så kan detta också vara ett bidrag till ett kontinuerligt pedagogiskt utvecklingsarbete.”

Kommentar IR/GUS: Vi utvecklar kontinuerligt nya undervisningsformer, men mer behöver göras. Föreläsningsformen behöver kompletteras med mer effektiva och varierande former som omvänt klassrum, seminarier, kamratgranskning, video, praktiska övningar, studieresor/besök etc. Kursansvariga uppmuntras att delta i universitetets och institutionens pedagogiska seminarier och workshops. Det finns dock redan en del kunskap i lärarlagen som kan delas och appliceras i större utsträckning.

Del 2. Översikt åtgärdsplaner

Tabell 1. Rekommendationer, åtgärder, tidsplan och ansvarsfördelning, Internationella relationer

Rekommendation	Åtgärder	Tidsplanering	Ansvar/process
<i>Försök etablera än mer specifika identiteter för IR respektive GUS.</i>	Ett utvecklingsarbete som primärt avser IR1112 och US1213; översyn av kursplaner, litteratur och kursinnehåll	Påbörjas VT19, klart inför kurser som startar VT20	Kursansvariga ansvarar och rapporterar till utbildningsledare. Samordning ska också ske i samband med programplanering.
<i>Tydliggör stegen för progression och specialisering.</i>	Utveckla spåren och tematiken kring krig, fred och säkerhet å ena sidan samt IPE å den andra i egna kurser och spår inom ramen för både kärnkurser och fördjupningskurser	Påbörjas VT19, klart senast slutet av HT19	Kursansvariga i samarbete med utbildningsledare. Inom ramen för programutveckling, men samtidigt göra revideringar inom ramen för kurserna som de ser ut idag.
<i>Arbeta med helhetsintrycket.</i>	Utveckla ett programförslag, se över så att inte för stora överlapp och därmed repetitioner finns mellan kärnkurserna i IR och introducerande kurser i Globala studier	Klart HT19	Arbetsgruppen för programmet, kursansvariga och utbildningsledare
<i>Introducera olika metoder redan i läskurserna.</i>	Utveckla pedagogiska former i de olika kurserna för att förse studenter med redskap att tolka kvantitativa data.	Klart VT20	Kursansvariga
<i>Utnyttja utbildningssamordning och lärarlag.</i>	Se över långsiktig kompetensförsörjning	Pågår, lektorat IR utlyses VT19	Institutionsledning i samråd med Ämnesråd och utbildningsledare
	Se över och utveckla undervisningsformer och läraaktiviteter i kurserna.	HT19-VT20	Utbildningsledare och kursansvariga
	Genomföra genomlysning kurslitteratur för att säkerställa aktualitet, jämnare könsfördelning samt balans mellan ”kanon” och att lyfta röster som inte hörs eller syns, t ex ifrån ett genderperspektiv, postkolonialt eller från det Globala syd.	Klart VT20	Kursansvariga i samråd med utbildningsledare.

Tabell 2. Rekommendationer, åtgärder, tidsplan och ansvarsfördelning, Globala utvecklingsstudier

Rekommendation	Åtgärder	Tidsplanering	Ansvar/process
<i>Försök etablera än mer specifika identiteter för IR respektive GUS.</i>	Ett utvecklingsarbete som primärt avser IR1112 och US1213; översyn av kursplaner, litteratur och kursinnehåll	Påbörjas VT19, klart inför kurser som startar VT20	Kursansvariga ansvarar och rapporterar till utbildningsledare. Samordning ska också ske i samband med programplanering.
<i>Tydliggör stegen för progression och specialisering.</i>	En översyn av samtliga kurser för ev omarbetning av den övergripande strukturen. Genomlysning av kursernas ideologiska perspektiv	Påbörjas VT19, klart VT20	Utbildningsledaren koordinera arbetet tillsammans med kursansvariga.
<i>Arbeta med helhetsintrycket.</i>	Inleda diskussion med andra ämnen om utvecklande av program. Samtidigt se över så att det inte är för stora överlapp mellan kärnkurserna i GUS och introducerande kurser i Globala studier	VT19-VT20	En arbetsgrupp arbetar tillsammans med utbildningsledaren om ett programförslag.
<i>Introducera olika metoder redan i läskurserna.</i>	Ge studenterna förmåga att förstå och hantera kvantitativa data genom exempel i kurslitteraturen samt genom konkreta övningar.	Klart VT20	Kurskoordinatorer i samråd med utbildningsledaren
<i>Utnyttja utbildningssamordning och lärarlag.</i>	Se över långsiktig kompetensförsörjning	Två lektorer rekryterade, tillträder VT19 samt VT20	Institutionsledning i samråd med Ämnesråd och utbildningsledare
	Se över och utveckla undervisningsformer och läraktiviteter i kurserna.	HT19-VT20	Utbildningsledare och kursansvariga
	Se över all kurslitteratur för att säkerställa aktualitet, jämnare könsfördelning samt synliggöra ev ideologisk slagsida.	Klart början VT20	Kursansvariga i samråd med utbildningsledare.